

ODPOWIEDZIALNIE KUPUJĘ I NIE MARNUJĘ

scenariusze zajęć

ODPOWIEDZIALNIE KUPUJĘ, I NIE MARNUJĘ!

**Odpowiedzialny konsument /
odpowiedzialna konsumentka:**

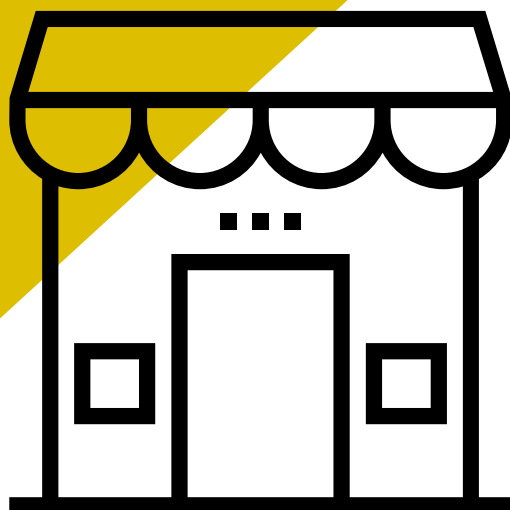
sprawdza
pochodzenie
żywności

ogranicza
żywnościokilometry
oraz stara się kupować
żywność sezonową
i lokalną

nabywa żywność od
lokalnych rolników
i producentów (np.
poprzez kooperatywy
spożywcze, paczkę
od rolnika, na
lokalnych targach)

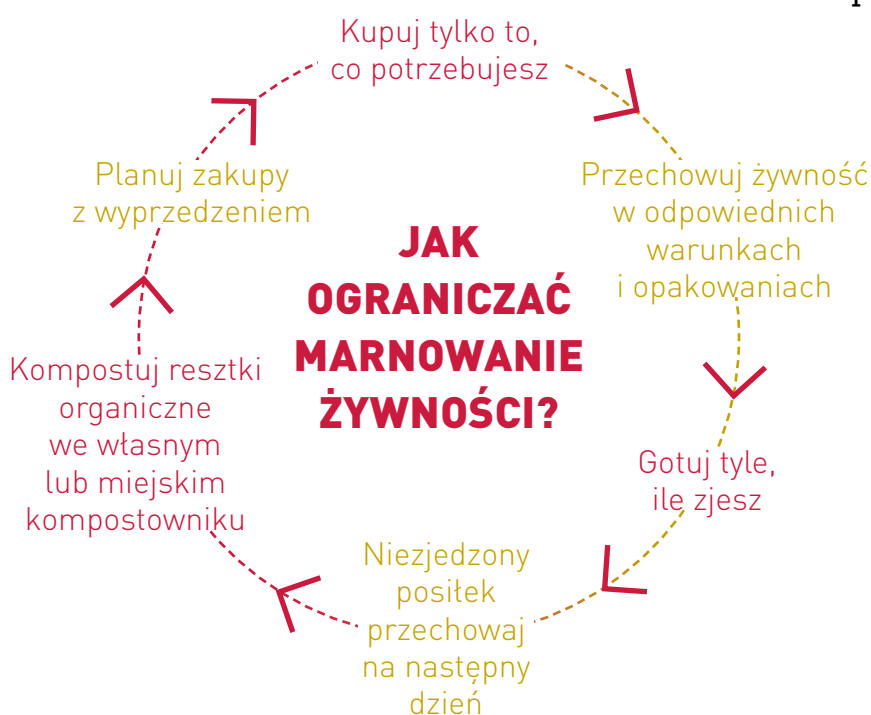
kupując kawę
lub obiad
na wynos,
używa kubków
i pojemników
wielorazowych

w miarę możliwości szuka sposobów
na samodzielną uprawę ziół,
warzyw i owoców np. na balkonie,
parapecie czy w ogrodzie

ogranicza
spożywanie
mięsa, mając na
uwadze m.in.
wpływ hodowli
zwierząt na
zmiany klimatu

nie marnuje
żywności
i potrafi
zagospodarować
produkty
o krótkim
terminie
przydatności
do spożycia

jeśli ma nadwyżki żywności,
oddaje je innym do jadłodzielni lub
Banków Żywności

JEDZ LOKALNIE, MYŚL GLOBALNIE!

TYTUŁ:	Odpowiedzialnie kupuję i nie marnuję
WIEK UCZNIÓW/ENNIC:	16-19 lat
PRZEDMIOT:	Dowolny
CZAS:	Część I: 45-60 min Część II: 45-60 min

Cele:

Uczniowie/uczennice:

- › poznają skalę, przyczyny i skutki marnowania żywności w Polsce i na świecie oraz odnoszą ten problem do swojego życia
- › dyskutują nad możliwymi rozwiązaniami problemu marnowania żywności
- › rozumieją pojęcie odpowiedzialna konsumpcja
- › poznają różne style konsumpcji

Metody:

Część I: dyskusja, pokaz filmu/prezentacji TED *Skandal globalnego marnowania żywności* (14 min 8 s, z napisami w jęz. polskim, dostępne pod linkiem: https://www.ted.com/talks/tristram_stuart_the_global_food_waste_scandal?language=pl)

Część II: gra symulacyjna, dyskusja

Materiały:

Część I: rzutnik, laptop, flipchart/tablica
Część II: karty pracy nr 1 i 2

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

cz. I

Przedstaw uczniom i uczennicom fakty dotyczące marnotrawstwa żywności, np. ile żywności marnuje się w Polsce i na świecie (możesz wykorzystać dane ze strony www.niemarnuje.pl lub skorzystać z materiałów dodatkowych ze scenariusza zajęć dla III etapu edukacyjnego). W parach, grupach lub wspólnie na forum klasy zastanówcie się i odpowiedzcie na pytania:

- 1) Jakie produkty najczęściej marnujemy? Jakie zasoby marnujemy przy okazji wyrzucania żywności? (Zwróć uwagę na marnowanie takich zasobów niezbędnych przy produkcji żywności, jak woda, energia, praca ludzka itd.)
- 2) Jakie są przyczyny marnowania żywności?
- 3) Jakie są skutki marnowania żywności? (W dyskusji możesz korzystać z listy przyczyn i skutków znajdujących się w scenariuszu z etapu III.)
- 4) W jaki sposób możemy przeciwdziałać marnowaniu żywności w życiu codziennym?

Wasze odpowiedzi zanotujcie na flipcharcie lub tablicy. Następnie obejrzyjcie razem film/prezentację *Skandal globalnego marnowania żywności*. Kontynuuj dyskusję. Zapytaj uczniów i uczennice, co ich w tym filmie poruszyło i najciekawsze wątki wprowadźcie do dyskusji.

cz. II

Zapowiedz, że teraz przeprowadzicie grę symulacyjną *Powiedz mi co jesz, a powiem Ci kim jesteś*. Gra polega na odgrywaniu przez uczniów i uczennice ról opisanych na kartach pracy. Odgrywane postacie mają różny styl odżywiania się, co przekłada się również na ich styl życia. Uczniowie i uczennice losują role z karty pracy nr 1 (1 rola na ucznia/uczennicę) oraz każdy dostaje kartę pracy nr 2. Daj uczniom i uczennicom chwilę na zapoznanie się z rolą i dopasowanie informacji z opisu na karcie do schematu. Umożliw uczniom i uczennicom swobodne przemieszczanie się po klasie. Niech każda osoba odbędzie kilka rozmów, jak najlepiej odgrywając przypisaną jej rolę. Jeśli jest taka potrzeba, przed rozpoczęciem gry omów poszczególne komponenty systemu żywnościowego przedstawionego schematycznie na karcie pracy nr 2 (do komponentów tych odnoszą się po kolei poprzednie scenariusze).

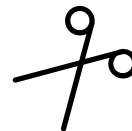
Po zakończeniu gry przejdźcie do dyskusji:

- ▶ Jak myślicie, która z postaci odżywia się w sposób najmniej negatywnie wpływający na środowisko naturalne?
- ▶ Które z postaci reprezentują postawę odpowiedzialnej konsumpcji?
- ▶ Co oznacza odpowiedzialna konsumpcja/bycie odpowiedzialnym/ą konsumentem/ką?
- ▶ Czy łatwo/trudno jest być odpowiedzialnym/ą konsumentem/ką?

PODSUMOWANIE:

W dyskusji podsumowującej zwróć uwagę na problem marnowania żywności w kontekście odpowiedzialnej konsumpcji – w jaki sposób odpowiedzialny/a konsument/ka postępuje z nadmiarem żywności, jej resztkami lub odpadami. Podkreśl również, że oszczędzając żywność, oszczędzamy zasoby.

KARTA PRACY NR 1:

Rola 1

Jesteś wegetarianką/wegetarianinem, czyli jesz wszystko poza mięsem (w tym rybami). Utóż krótką historię o tym, jaki jest Twój system pozyskiwania żywności oraz styl życia z tym związany, posiłkując się poniższym schematem. Wykorzystaj pytania pomocnicze. Masz na to 5 minut. Przedstawiając się koledze/koleżance, nie mów, co jesz, a czego nie jesz. Opowiadasz tylko o drodze Twojego pożywienia z pola na talerz. Twój kolega/koleżanka ma na koniec Twojej wypowiedzi odgadnąć, jaki styl odżywiania się preferujesz.

Rola 2

Jesteś weganką/weganinem, czyli jesz wszystko poza produktami spożywczymi pochodzącymi z produkcji zwierzęcej (nie jesz mięsa, ryb, nabiału, jajek, miodu). Utóż krótką historię o tym, jaki jest Twój system pozyskiwania żywności oraz styl życia z tym związany, posiłkując się poniższym schematem. Wykorzystaj informacje pomocnicze. Masz na to 5 minut. Przedstawiając się koledze/koleżance, nie mów, co jesz, a czego nie jesz. Opowiadasz tylko o drodze Twojego pożywienia z pola na talerz. Twój kolega/koleżanka ma na koniec Twojej wypowiedzi odgadnąć, jaki styl odżywiania się preferujesz.

Rola 3

Jesteś osobą, która je wszystko, ale szczególnie lubisz jeść mięso (jesz mięso kilka razy w tygodniu). Utóż krótką historię o tym, jaki jest Twój system pozyskiwania żywności oraz styl życia z tym związany, posiłkując się poniższym schematem. Wykorzystaj informacje pomocnicze. Masz na to 5 minut. Przedstawiając się koledze/koleżance, nie mów, co jesz, a czego nie jesz. Opowiadasz tylko o drodze Twojego pożywienia z pola na talerz. Twój kolega/koleżanka ma na koniec Twojej wypowiedzi odgadnąć, jaki styl odżywiania się preferujesz.

Rola 4

Jesteś osobą, która je wszystko, ale w rozsądnych proporcjach (jesz dużo owoców i warzyw, a mięso raz/dwa razy w tygodniu). Utóż krótką historię o tym, jaki jest Twój system pozyskiwania żywności oraz styl życia z tym związany, posiłkując się poniższym schematem. Wykorzystaj informacje pomocnicze. Masz na to 5 minut. Przedstawiając się koledze/koleżance, nie mów, co jesz, a czego nie jesz. Opowiadasz tylko o drodze Twojego pożywienia z pola na talerz. Twój kolega/koleżanka ma na koniec Twojej wypowiedzi odgadnąć, jaki styl odżywiania się preferujesz.

Rola 5

Jesteś freeganką/inem. Reprezentujesz ruch, którego przedstawiciele głównie są wegetarianami (nie jesz mięsa i ryb) lub weganami (nie jesz nic pochodzącego od zwierząt). Starasz się nie kupować żywności, a odżywasz się tym, co dostaniesz lub znajdziesz – razem ze znajomymi szukacie żywności np. w kontenerach pod sklepami czy w restauracjach (które wyrzucają dużo żywności przydatnej do spożycia). Utóż krótką historię o tym, jaki jest Twój system pozyskiwania żywności oraz styl życia z tym związany, posiłkując się poniższym schematem. Wykorzystaj informacje pomocnicze. Masz na to 5 minut. Przedstawiając się koledze/koleżance, nie mów kim jesteś ani co jesz, a czego nie jesz. Opowiadasz tylko o drodze Twojego pożywienia z pola na talerz. Twój kolega/koleżanka ma na koniec Twojej wypowiedzi odgadnąć, jaki styl odżywiania się preferujesz.

KARTA PRACY NR 2:

Produkcja/Wytwarzanie

Moja żywność wytwarzana jest...

[Gdzie? Przez kogo? Z jakiego rodzaju rolnictwa pochodzi?]

Przetwarzanie

Kupuje żywność, która...

[Czy jest przetwarzana? W jaki sposób?]

Dystrybucja

Moja żywność dociera do mnie z...

[Jaki dystans pokonuje? Skąd jest przywożona?]

Żywność kupuję...

[Gdzie i od kogo?]

KOMPONENTY SYSTEMU ŻYWNOŚCIOWEGO

Odpady

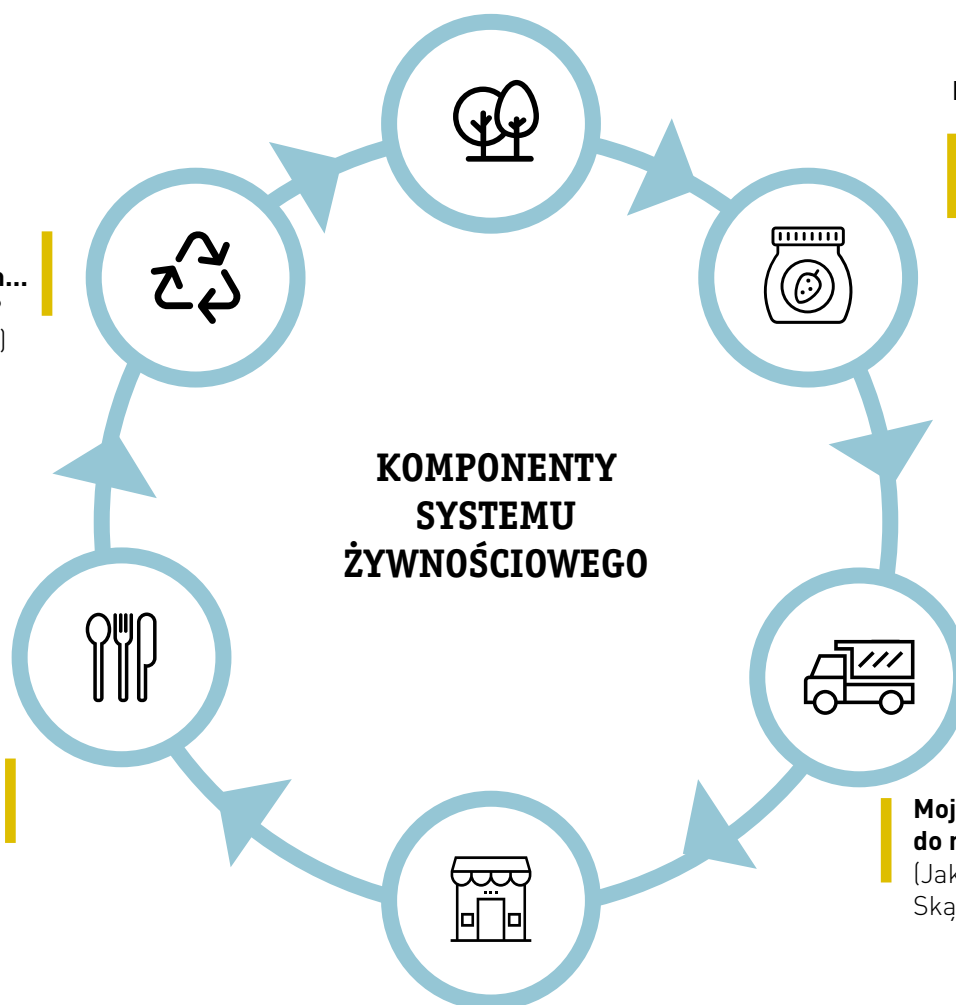
Główne odpady, jakie wytwarzam...

[Jakie to odpady? Co z nimi robisz?]

Konsumpcja

Przygotowuję jedzenie...

[W jaki sposób?]

ŹRÓDŁA INFORMACJI:

Publikacje:

- › *Magiczny świat konsumpcji*
G. Ritzer, Muza, 2009
- › *Mniej. Intymny portret zakupowy Polaków*
M. Sapata, Relacja, 2014
- › *Głosy rewolucji żywnościowej*
J. Robbins, O. Robbins, Illuminatio, 2014
- › *Ostatnia szansa, żeby dobrze zjeść*
G. Mallet, Wydawnictwo Książkowe Twój Styl, 2008
- › *Slow Food. Prawo do smaku*
C. Petrini, Wydawnictwo Książkowe Twój Styl, 2007

Artykuły:

- › *Francuskie markety będą karane za marnowanie żywności, polskie mogą nie marnować, ale robią to. Wniosek...*
I. Marczak
<http://innpoland.pl/117499,francuskie-markety-beda-karane-za-marnowanie-zywnosci-polskie-moga-nie-marnowac-ale-robia-to-wniosek>
- › *Święta ze śmietnika. Freegańskie Boże Narodzenie*
<http://wawalove.pl/Swieta-ze-smietnika-Freeganske-Boze-Narodzenie-a16970>
- › *Odpowiedzialna konsumpcja*
M. Huma
http://www.ekonsument.pl/a105_odpowiedzialna_konsumpcja.html

Filmy:

- › *Jak nie marnować żywności w święta*
<https://youtu.be/rCEwljSOA3I>
- › *Gdzie trafiają nasze pieniądze?*
<https://www.youtube.com/watch?v=EoRt8l5pQQY>

Strony kampanii:

- › *Nie marnuj jedzenia!*
www.niemarnuje.pl
- › *Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie*
www.ekonsument.pl